

10-32. B. 4

Ekspedisjonen var derfor nok så alsidig sammensatt.

Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelsers ekspedisjon

Land.

til Eirik Raudes Land sommeren 1932.

Ekspedisjonens deltakere var følgende:

Av

Anden K. Orvin, Aker, Ekspedisjonens leder;

Anders K. Orvin.

Rolf v. Krogh, Horten, hydrograf, leder for de maritime anliggender

Hans S. Jøelstrup, Aker, ~~astronom~~

Wilhelm Solheim, Oslo, landmåler;

Ekspedisjonen til Eirik Raudes Land sommeren 1932 var oprindelig bestemt å ha omtrent det samme omfang som de tidligere tre ekspedisjoner, men etter at bevilgningen til ekspedisjonen var gitt av staten, kom der ved pr.løitnant Erik Storm et tilbud til Svalbardkontoret fra konsul Lars Christensen, Sandefjord^m å benytte hans Lockheed-Vega flyvemaskin "Qarrtsiluni" til kartlegning på Østgrønland. Dosent Adolf Hoel hadde allerede i flere år overveiet en sådan kartlegning fra luften, og det blev derfor straks besluttet å forsøke å realisere planen. Man var på det rene med at et vannfly vilde være bedre egnet på Grønland, men da der kun var utsikt til å få planen realisert ved benyttelse av den tilbudte maskin, blev løitnant Erik Storm sendt til Berlin med maskinen for å få innstallert flyvekamera fra Luft-Hansa. Imidlertid var det vanskelig å skaffe de nødvendige penger. Grønlandsinnsamlingen gav ikke så stort overskudd at noget kunde avsees til flyvningen, og det så til slutt ut som hele planen måtte opgis, da fabrikkeier Joh. H. Andresen,^{J.H.} Tidemans Tobaksfabrik, sikret flyvningen ved å stille kr. 20 000 til disposisjon for luftkartlegningen. Som hjelpefly og sikringsmaskin blev ^{Wilhelm} løitnant Omsteds Spartanmaskin leiet, og som flyver blev flyverløitnant Aagenæs ansatt.

Erling Nordahl, Bergen, Journalist;

Ekspedisjonen var derfor nokså alsidig sammensatt. Dertil kom også at vi skulde skifte ut fangstfolk i Eirik Raudes Land. egge skulde foreta en tur innover landet på nordsiden av

Ekspedisjonens deltagere var følgende:

- Ander, K. Orvin, Aker, geolog, ekspedisjonens leder;
Rolf v. Krogh, Horten, hydrograf, leder for de maritime anliggender;
Hans S. Jelstrup, Aker, astronom;
Wilhelm Solheim, Oslo, landmåler;
Thor Askheim, Oslo, landmåler og materialforvalter;
Max Bundermann, Berlin, flyvefotograf;
Erik Storm, Asker, flyver;
Sigurd Aagenæs, Bærum, reserveflyver;
Bjarne Larsen, Horten, flyvemekaniker;
Paul Løyning, Aker, marin zoolog;
Anton Jakhelln, Bergen, oceanograf;
Sigurd Aanstad, Hof i Solør, botaniker;
Søren Richter, Asker, arkeolog;
Erling Hansen, Strømmen, preparant, zoologisk assistent hos Løyning;
Einar Siggeßon, Oslo, preparant;
Arne Øverbye, Oslo, radiotelegrafist og assistent hos Jelstrup;
Lars Kierland, Oslo, assistent hos Jelstrup, kartlegger;
Vidar Petersen, Oslo, topografisk assistent hos Solheim;
Mathias O. Brandal, Hareide, topografisk assistent hos Solheim;
Harald Ellingsen, Bø i Vesterålen, loddhiver;
Olav Staxrud, Asker, motorkjører hos v. Krogh;
Wilhelm Engstrøm, Oslo, assistent hos Richter;
Fredrik Marstrander, Ringerike, assistent hos Jelstrup;
Gunnar Wefring, Bærum, kunstmaler;
Odd Arnesen, Aker, journalist;
Erling Nordahl, Bergen, journalist;

og som passasjer medfulgte: Journalist Sigurd Skaun, Trondheim, for Dagsposten, Trondheim, og stud.ing. Harald Welde, Trondheim, som begge skulde foreta en tur innover landet på nordsiden av Walterhausenbreen.

"Polarbjørn"s besetning var:

Kristoffer Marø, Borgund, kaptein;

Mikal Marø, Hareide, styrmann;

Adolf Fosdahl, Ålesund, 1ste maskinist;

Ole Hagen, Borgund, 2den maskinist;

Petter Haram, Ålesund, 3dje maskinist;

Bernhard Myklebust, Vanelven, båtsmann;

Kristian Egset, Volda, 1ste stuert;

Kristen Haddal, Ulstenvik, 2den stuert;

John Egset, Volda, messegutt;

Bernt M. Marø, Hareide, matros;

Knut O. Johannesen, Borgund, matros;

Kristoffer K. Marø, Borgund, matros;

Hendrik K. Marø, Borgund, matros.

Videre medfulgte sysselmann Helge Ingstads overvinteringsekspedisjon, som bestod av:

Helge Ingstad, Askim, sysselmann, leder;

Bjørn Western, Kongsberg, telegrafist;

Normann Andersen, Tromsø, fangstmann;

Sverre Røstad, Frol.Trøndelagen, fangstmann;

Arne Jacobsen, Tromsø, fangstmann,

samt Arktisk Næringsdrift A/S' overvinteringsekspedisjon bestående av:

Langslet av turen på annen måte, og fra Harens Munderingmagasin fikk likeledes med reserve klar og skotsl.

Natt til 8. juli kl.0.30 gikk fartøiet til Horten, hvor en reservemotor til "Qarvtallund" blev innlastet og derfra til

Sverre J. Sørensen, Oslo, fangstleder;
Realf Be⁹, Oslo, lege;
John Thorstensen, Oslo, telegrafist;
Leif Brandal, Hareide, fangstmann;
Knut Hofgaard, Halden, revepasser;
Hans Furland, Borgund, fangstmann;
Knut Nakken, Borgund, fangstmann;
Walter Molt, Hareide, fangstmann.

Der var således ialt 54 mann med til Grønland.

Som fartøi blev også dette år benyttet M/S "Polarbjørn" av Ålesund, tilhørende A/S Polarbjørn, som disponeres av hr. disponent Martin Karlsen, Brandal pr. Ålesund. "Polarbjørn" hadde siden den blev benyttet i 1931 fått ny Polar diesel motor på 360 HK fra Atlas Stockholm. Der var også på hver side av fordekket bygget tre permanente to-mannslugarer, så der ialt ombord var køie plass til 42 mann.

Endel av deltagerne var således nødt til å dele køier, og noen benyttet livbåtene som soveplass.

"Polarbjørn" blev overtatt den 1.juli og gikk denne dag fra Ålesund til Oslo, for å ta inn gods og flyvemaskiner. Den la til ved Thingvallabryggen i Piperviken kl.10 den 4.juli, og innlastningen av godset blev straks påbegyndt. Der blev lastet kull, materialer, proviant etc. for Ingstads ekspedisjon og Arktisk Næringsdrift A/S., samt vårt ekspedisjonsutstyr. Fra Hærens Provianteringsmagasin fikk vi låne endel hermetikk, der skulde tjene som reserve i tilfelle forsinkelse i isen eller tvungen forlengelse av turen på annen måte, og fra Hærens Munderingsmagasin fikk ^{vi} likeledes med reserve klær og skotøi.

Natt til 8. juli kl.0.30 gikk fartøiet til Horten, hvor en reservemotor til "Qarrrtsiluni" blev innlastet og derfra til

Fredrikstad, hvor begge flyvemaskiner blev tatt ombord. "Qarrtsiluni" stod på akterdekket med propellen mot masten og Spartanflyet stod på fordekket med vingene slått bakover. Der var blitt bygget op spor for hjulene av planker. For øvrig blev maskinene surret fast.

Fra Oslo medfulgte foruten skibets besetning Ingstads ekspedisjon med undtagelse av Ingstad selv, Sørensen, Berg og Leif Brandal av Arktisk Næringsdrifts folk, samt v.Krogh, Løyning, Jelstrup, Askheim, Aanstad, Øverbye, Hansen, Siggesson, Kiærland, Wefring, Petersen, Engstrøm og Marstrander.

Mandag den 11.juli kl.8.40 reiste Richter, Storm, Aagenæs, Bundermann, Solheim, Larsen, Staxrud, Thorstensen, Arnesen og jeg selv fra Oslo til Aandalsnes og kom den 12. kl. 12.15 til Ålesund hvor vi kjørte direkte ombord i "Polarbjørn" som var ankommet om kvelden kl.21½ dagen i forveien og nu lå ved Storneskaien. Her kom Nordahl, Skaun, Welde, Nakken, Mathias Brandal, Ellingsen og Hofgaard også ombord. Hofgaard var reist fra Oslo den 10. juli og hadde med sig syv sølvrever, som han vilde ta med til Myggbukta for også å drive sølvrevavl der.

I Ålesund blev forskjellige varer tatt ombord både til den videnskapelige ekspedisjon og fangstekspedisjonene. "Polarbjørn" lå ved Storneskaien til kl.20 og var gjenstand for adskillig oppmerksomhet. Den gikk derpå til Steinsundet, hvor olje, vann og fersk fisk blev tatt ombord, og kl.22 forlot vi Ålesund og gikk ned til Brandal, hvor vi lå om natten.

I Ålesund fikk vi bl.a. ombord en kiste til Knut Røbek, som omkom på Grønland siste vinteren og nu skulde bringes hjem.

Den 13. begynte vi tidlig om morgenen å ta ombord båter og gjøre fartøiet sjøklart. Kl.16 kom lokalbåten fra Ålesund med et kronometer til Ingstad, post,^{samt} endel andre saker,

og kl. 16.50 begynte vi å hive ankeret. Etter å ha hilst med flagget stod vi nordover leden og gikk med midnatstid ut Bud-dypet.

Vi satte direkte kurs for Jan Mayen. Heldigvis fikk vi fint vær, så der var nesten ingen som forsømt måltidene på overreisen. Heller ikke fikk vi nevneværdig sjøskvett på flyvemaskinene, hvis motorer var dekket med presenninger.

Fartøiets rum var alle fulle, men det var ikke dypt lastet, da lasten delvis bestod av trematerialer. På dekket var der nokså ufremkommelig. Foruten de to flyvemaskiner, hadde vi med en stor kasse inneholdende en Whright Whirlwind reservemotor, et hus med 12 brevduer, som var blitt oss forært av feiermester Joh. P. Hansen, Stabekk, til bruk for flyverne, en stor motorbåt og to fangstbåter med påhengsmotor, foruten vårt vanlige ekspedisjonsutstyr. Arktisk Næringsdrift hadde med endel trematerialer, proviant og utstyr for to år, endel reserve radiomateriell, en fangstbåt og en lettbåt, samt tre hunder og syv sælvrever. Ingstads utstyr bestod av materialer til ni hus, to fangstbåter med påhengsmotor, to lettbåter, radiostasjon med master, proviant og utrustning for to år, samt 13 hunder, hvorav seks var kommet direkte fra Longyearbyen på Spitsbergen og var etterkommere av Roald Amundsens hunder fra sydpolsturen.

Thorstensen var radiotelegrafist ombord til vi kom til Myggbukta; der skulde han avløses av Hallvard Devold.

Fra Tidemanns Tobaksfabrikker hadde vi fått i foræring en del cigaretter, cigarer og tobakk, som blev utdelt til ekspedisjonens deltagere på veien til Jan Mayen. Begge livbåter var ominnredet til villaer. I bakbords båt - Himmelvippen - hadde Skaun og Welde slått op sitt paulun og i styrbords båt lå to mann av Ingstads ekspedisjon.

Allerede på overreisen fikk vi kluss med vår nye radiomotor. "Polarbjørn" hadde før avgangen fått innstallert en ny 300 watts langbølgesender og som drivkraft benyttet vi en benzinmotor som var direkte koblet til dynamoen. Den var montert på broen ^{men} under kjøringen ristet den noget ganske forferdelig så det var umulig å holde reguleringen på plass. En mann måtte stadig passe motoren under sending av telegrammer.

Den 16. vår første lørdag ombord og i den anledning vanket der whisky og selters i salong og messe, og øl og dram forut.

Da jeg kom på dekk den 17. juli kl. 7 morgen lå Jan Mayen allerede langt over horisonten, og Beerenberg lå hele tiden, mens vi gikk op mot øen, helt klar og frembød et praktfullt skue. Fotografiapparatene blev der også jevnlig benyttet inntil vi kl. $\frac{1}{2}$ 12 ankret op foran den norske radiostasjon, hvor vi bragte iland to kasse appelsiner, to $\frac{1}{2}$ -kasser eppler og en pakke bolter til østerrikerne, samt magnesiumbomber og post til den norske stasjon, som hadde skiftet besetning for en måned siden. h. telegrafist og bestyrer av stasjonen, Johan Vi traff Breirem, telegrafist Alv Pedersen og stuert Helge Hansen, som alle overvintret 1932-33. Videre hilste vi på de tre østerrikske meteorologer, som overvintret på øen 1932-33 i anledning det internasjonale polarår. Det var dr. Hanns Tollner, leder, dr. Rudolf Kanitscheider og ingeniør Fritz Kopf. De hadde fått alle sine saker i land ved den norske stasjon og holdt nu på å ^{op} ~~even~~føre et observasjonshus i nærheten. Vi måtte Vi blev som vanlig gjestfritt bevertet på stasjonen og tok endel billeder og kinofilm. Noen av deltagerne var en snartur på Eggøya, Wefring benyttet tiden til å male et billede av Beerenberg og Siggeßon skjøt fullg for museet.

Da vi var kommet ombord og skulde fortsette reisen vilde ikke oljepumpen for dieselmotoren virke, så vi blev liggende å drive

Den bestod mest av vinterfrossen is, men der var mange store
til kl.17.25.

Vi gikk rundt nordøstenden av øen, og Askheim benyttet
anledningen til å ta panoramaer av Beerenberg med det gamle
flyvekamera.

"Polarbjørn" hadde oprindelig hatt en tovinget
propell og gjorde da en fart av omkring ni mil. En kort tid
før avgangen fra Norge var der imidlertid satt på en ny tre-
vinget propell, men det viste sig at fartøiet med denne gjorde
adskillig mindre fart, nemlig omkring syv mil med last og om-
kring åtte mil på barlast.

Mens vi var på Jan Mayen fikk vi meddelelse om at
"Quest" med Micards ekspedisjon var i nærheten, at "Isbjørn"
var på vei mellom Tromsø og Jan Mayen; videre at "Nordkap II" med
Talcot var ved Island, og at "Polaris" hadde ligget et døgn for
maskinskade og nu var nord for Island.

Der hadde også vært to store turistdamepere på vei
til Spitsbergen.

Mandag den 18. juli hadde vi endel tåke både formiddag
og ettermiddag. Vi holdt nordlig kurs og fikk ut på kveldenganske
frisk bris fra sydvest, så fartøiet begynte å hive endel.

Vi passerte iskanten natt til den 19. juli kl.1. Isen
var slakk, så de første to timer holdt vi kurs, lenger inn var
den tettere, men det gikk jevnt fremover. Vi hadde imidlertid
skodde og surt vær med fortsatt bris av sydvest.

Om ettermiddagen møtte vi endel store florer, så
vi måtte gjøre noen ekstra kroker.

Kl.12 tok Jakhelln en oceanografisk stasjon og fant
en dybde av 194 meter. Dette bragte oss til å tro at vi var
nærmere land enn det senere viste sig å være tilfellet. Kl.18
samme dag fikk vi nemlig 220 m.dyp. Der var tåke så middags-
observasjonen ikke blev pålitelig. Om kvelden blev isen tettere.

Den bestod mest av vinterfrossen is, men der var mange store florer. Fra Myggbukta fikk vi melding om at der var sydost bris og store florer på bukten. Da vi håpet å komme hurtig inn, begynte vi å ta Jelstrups utstyr og av rummet. Dette tok nemlig nokså langt tid, da vi ikke kunde bruke vinsjene fordi flyvemaskinene stod på lukene.

Kl. 21 $\frac{1}{2}$ gjorde vi fartøiet fast til et flak og fylte vann. Vi kunde intet se og blev derfor liggende her om natten, da vi ellers bare vilde tulle rundt i tåken.

Først kl. 9 den 20. juli fortsatte vi, men kjørte om formiddagen bare rundt mellem storflorene som lå kant i kant, så vi ikke kom gjennom. Tåkedekket var så tynt at vi så solen over oss, men hadde ingen utsikt i horisontal retning, hvorfor vi delvis gjorde nødvendige kroker og måtte gå tilbake igjen. Ved middagstid gav observasjonen en bredde av 74°22' og sannsynlig 15 kv. av Hvalrossøya. Observasjonene blev tatt på isen med kunstig horisont. Askheim filmet samtidig fartøiet. Vi forsøkte oss Nordover og fikk om kvelden bestemt av vi ikke var så nær land som oprindelig antatt, men ca. 25 kvartmil av. Vi fant imidlertid ingen gjennomgang her heller, og kl. 23 blev det derfor bestemt at vi skulde opgi videre forsøk lengere nord og gå sydover mot Claveringsfjorden.

Den 21. juli kl. 1 $\frac{1}{4}$ begynte skodden å lette. Vi lå da ut for Kapp Wynn, antagelig ca. 25 kvartmil av. Vi kunde se Pendulumøya, Sabineøya, Wollaston Forland og ned til Claveringsøya. Det var et herlig vær og vakker belysning da jeg gikk til sengs kl. 2 natt. Om morgenen var det fremdeles sol og tettpakket is. Kl. 9 var vi 12 kv. mil fra Kapp Borlase Warren. Vi avanserte jevnt i en opknust renne mellem storflorene til middag, da vi måtte ligge stille en stund, mens vi ventet på litt slakning i isen. Vi fikk melding om at "Isbjørn" og "Quest"

kom sammen ute i isen.

Vi hadde hele formiddagen hatt en sammenhengende flore på bakbords side, men vi så nu slutten på den. Wefring benyttet ~~under tiden~~ ventetiden til å male et billede av fartøiet fra isen og Askheim filmet.

Vi hadde oprindelig tenkt å la den lille flyvemaskin rekognosere isen, men så ikke noget isflak på innturen, som var så jevnt at det kunde brukes til start. Alle de store florer var fulle av koss og gamle skrugarer.

Om eftermiddagen arbeidet vi oss videre og kl. 20 gikk vi inn i landråken, hvor der kun lå spredt is.

Vi la straks kursen nordover mot Sabineøya, og kastet anker ut for det tyske observatorium kl. 22.45 efter norsk tid, som vi benyttet på hele turen. Allerede fra fartøiet kunde vi se at to mann holdt på inne ved Koldeweys astronomiske punkt. Vi skjønnte jo straks at det måtte være dansker og forstod også straks at de måtte ha ~~opsnapp~~ opp et telegram, som var sendt hjem til pressen om at vi først skulde gå til Germaniahavn med Jelstrup. Vi viste imidlertid også at den danske ekspedisjon ikke hadde med instrumenter til en nøiaktig astronomisk stedsbestemmelse.

Jelstrup var litt uvel av en forkjølelse som hadde gått ombord siden vi forlot Norge, og jeg gikk derfor først i land, sammen med flere av ekspedisjonens deltagere. Jeg traff her geodet Johansen og en annen danske ved havn Arnholm; Johansen fortalte at de netop var ankommet (med flyvemaskin)^{fra} på Eskimonæs. Han sa videre at han allerede var begynt på stedsbestemmelse der siste vinter og at han skulde fortsette dermed til vinteren. Nu skulde han bare være der et par dager. Hans teodolitt stod under dekke på en løs sokkel efter tyskerne. Ved siden av lå noen notisbøker, ellers tydet intet på at der var foretatt noget arbeide.

var klar.

Da vi straks ^{over} at vi bare skulde bluffes bort fra stedet og at det danske arbeide, selv om det blev utført ikke kunde erstatte Jelstrups arbeide, rodde jeg atter ombord ~~på~~ for å få Jelstrups parti i land. Johansen avslog å være med. I løpet av natten tok Jelstrup sine saker i land. Instrumentene blev ført i land ute på odden, mens teltet blev slått op inne i bukten, da der ikke var vann ute på odden. med hundene og selv gått på ski.

Der var ~~no~~ Aanstad, Siggesson, Hofgaard, Skaun og Welde var om natten på fisketur og til et vann inne på øen og fikk der 12 smårøier. Isen. Røbek som var en flink svømmer, hadde fått av sig

en ski; ~~me~~ Fredag den 22. juli var det stille, fint vær og solskinn. En av danskene fra stasjonen satte landgangspartiet ombord med motorbåt om morgenen. Jelstrup lå ombord om natten og gikk i land kl. 8 1/4 sammen med Øverbye, Kiærland og Marstrander og resten av utrustningen. De fikk også med robåt i land. Marstrander skulde være med Kiærland på tachymetrering efter at sokkelen og huset for observasjonene var opført. Kiærland vilde opta detaljekart av Germaniahavn med gammel og ny bebyggelse, samt kart over Sabineøya med omgivelse. hatt en udmærket vinter med godt fære,

Andresen Det var oprindelig meningen at dette parti skulde avhentes sist før hjemreisen, og det blev derfor avtalt at de skulde være ferdig den 20. august til avhentning.

Vi forlot stedet kl. 9 morgen og gikk ut til yttersiden av Hvalrossøya, hvor Siggesson et par timer i forveien var dratt hen i robåt for å samle fugler og egg. Han blev tatt ombord her kl. 9.50. med fartøiet. Andresen var med og anviste plassen, som nok

var brukbar. I sundet mellem Sabineøya og Pendulumøya fantes ikke is, heller ikke opover Claveringsundet. Her pleier ellers å ligge fastis på denne tid. Isen var således gått op serlig tidlig dette år. Hershell Kl. 10 1/2 stanset vi utenfor Landingsdalen, mens Løyning skrapet og Jakhelln tok en oceanografisk stasjon. Løyning fikk sten

i skrapen så nettet røk. Vi fortsatte derpå sydover til Kapp Herschell, hvor vi kom kl. 15. Hermann Andresen, som hadde overvintret sammen med Knut Røbek, kom ombord sammen med Peder Sulabak, som hadde overvintret på Kapp Petersens og var kommet op hit i mai. Andresen fortalte at Knut Røbek var druknet ved Daudmannsøya på en kjøretur fra Jacksonøya til Kapp Herschel bare 10 meter fra land. Han hadde kjørt med hundene og selv gått på ski. Der var netop faldt nysne som lå hvit over nyisen, så han kunde ikke se hvor isen var svak. Både han og hundene var kjørt i gjennom isen. Røbek som var en flink svømmer, hadde fått av sig en ski; men var så blitt innfiltret i hundenes dragstjerter. Hans dagbok ~~var~~ var ført til 2. desember 1931, så antagelig hadde ulykken hendt den 3. desember. Isen gikk op omkring 20. juni og et par dager efter hentet de ham til Kapp Herschel, hvor han var blitt lagt i ullteppe og trekiste og begravet. Den kiste vi bragte med fra Norge blev nu bragt i land, sa hans lik kunde bli lagt over i den før hjemreisen. I trekisten var der en jernkiste som kunde tilloddes.

De hadde ellers hatt en udmerket vinter med godt føre, så Andresen hadde rekordfangst på 47 hvalross, 12 blårev og 128 hvitrev og 10 bjørn. Herav hadde Røbek fanget syv hvitrev og en blårev om høsten.

Sulabak skulde være med oss sydover til Kapp Petersens, hvorfor han kom ombord. Da Andresen mente at der muligens var flyveplass ved stranden et stykke vest for huset gikk vi kl. 17 1/4 utover med fartøiet. Andresen var med og anviste plassen, som nok var brukbar. Ennu var den nokså bløt fra ~~en~~ tilsig fra en snefonn. Mens vi var her så vi en dansk flyvemaskin passere nordover i stor høide. Kl. 18 3/4 gikk vi innover igjen, var innom Kapp Herschell med Andresen, mens Sulabak tok sin motorbåt ombord forat

vi kunde benytte den efter at våre båter hadde forlatt fartøiet. Ingstad hadde mens vi var borte også sikret sig tre voksne hunder, som han tok ombord av de 11 voksne hunder og ni hvalper som var på stasjonen. En time senere fortsatte vi innover Claveringfjorden. Ved 23-tiden ankret vi på "Hird"-hamna, hvor Richter og Engstrøm gikk fra borde med teltutrustning og fangstbåt med påhengsmotor. Richter skulde grave ut gamle eskimo^{hus}ruiner i Claveringfjorden. Vi la også i land et fat bensin til reserve for v.Krogh, som skulde lodde op fjorden.

Over i den store eskimoboplass på Daudmannsøyra så vi to danske telter.

Vi fortsatte innover kl.24 og passerte litt senere Eskimonæs, hvor "Gustav Holm" og en flyvemaskin lå fortøiet på innsiden av odden. Kl. 2 3/4 kom vi til Krogness, hvor tre unge dansker hadde slått op sine telter. Mens v.Krogh tok sine saker i land her, var jeg sammen med flyverne over odden og fant bra flyveplasser både på nord- og sydsiden av den. På Krogness gikk v.Krogh i land med Staxrud som motorkjører; Ellingsen som loddkaster og Kristoffer K. Marø som assistent.

Da vi blev ferdig her kl. 5 3/4 morgen blåste det temmelig kraftig fra vest. Vi gikk over til Jordan Hill, hvor Solheim gikk i land ved 7-tiden om morgenen med Mathias Brandal og Vidar Petersen. Han hadde fangstbåt med påhengsmotor og utrustning for tre uker. Avtalen var at han skulde hentes inne ved Revet omkring 6. august.

Stasjonen Moskusheimen skulde overtas av Tolløfsens ekspedisjon, og vi gikk derfor inn der for å ta med endel saker som var benyttet av Arktisk Næringsdrift siste vinter. Det var fint vær med sol og bris ut Grantafjorden. Vi kom dit kl. 9 $\frac{1}{2}$ og Sørensen rodde straks i land.

Siggesson og Askheim drog på land for å filme, Aanstad for å samle moser og Løyning skrapet fra båt langs stranden. Selv var jeg utover til munningen av Grantafjorden, hvor ingen flyveplasser var å finne. Over på Theodolitplatået på Claveringøya er der en fin stor sandslette som synes å være utmerket i dette øiemed.

Da jeg satt nede og spiste frokost om morgenen, hørte jeg et krasch fra radiomotoren, som viste sig å være nemlig ikke god nok som fast flyveplass, men kunde brukes til fullstendig ødelagt. Veivstangen var brukket og veivhuset sprenget i stykker. Vi var således uten radioforbindelse.

Ved 17-tiden kom Sørensen ombord med de siste båtlaster, samt en gammel motorbåt. En del saker hadde han sandrokk. Overflaten var såpass våt som med halen satte omkring en latt ligge igjen i huset, bl.a. en tønne sukker.

Vi gikk ut kl. 17.30 og satte kursen direkte for Myggbukta. Da vi passerte Eskimonæs startet det danske fly og kjørte rundt "Polarbjørn" fire ganger. Tre mann satt i maskinen og nistirret på våre maskiner, men svarte ikke da vi vinket til dem.

Om kvelden fikk jeg første maskinist og mekaniker Larsen til å gå igang med montering av radiogeneratoren nede i maskinrummet for drift fra en Atlas råoljemotor, som ellers benyttes til kompressoranlegget for start av dieselmotoren. Thorstensen la ledningen som tidligere hadde ligget på dekket ned til maskinen gjennom salongen.

Utenfor Claveringfjorden traff vi is og tåke, som vedvarte nedover kysten, så vi om formiddagen den 24. juli måtte ligge ute på Fosterbukta og vente. Vi loddet oss etterhvert innover til vi kom innenfor tåkebeltet, og kl. 14.30 ankret vi opp for an Myggbukta stasjon. Der var da temmelig meget is på bukten.

Straks etter ankomsten kom Hallvard Devold, Gustav

Lindqvist, Knut Brandal, Bernt Marø og Eiliv Herdal ombord. Det ^tsod bra til med alle. Våre flyvere var i land ved stasjonen og så ut plass til å ta i land flyvemaskinene. Om ettermiddagen blev flottører og materialer tatt op i stranden, og mekanikeren gikk i gang med bygning av flåte etter anvisning av Storm. Derpå reiste flyverne, Devold og jeg over på sydsiden av bukten for å se om den store sandør der kunde brukes som flyveplass. Plassen ved Jelstrups observatorium var nemlig ikke god nok som fast flyveplass, men kunde brukes til start av maskinene. Sandøren på sydsiden viste sig å være omkring tre kilometer hver vei, og var jevn som et stuegulv. Sanden var ennu fuktig så der foreløbig ikke var utsikt til sandfokk. Overflaten var såpass^{løs} at man med helen satte omkring en tomme merke i den. Da flyverne mente at dette ikke gjorde noget, blev det bestemt å benytte plassen for sommerens flyvning.

Det var svært langgrunnt ved Sandøren og meget is utenfor, hvorfor det blev bestemt at maskinene skuldes tas i land ved Jelstrups observasjonshus og flyves over til plassen. Vi kom tilbake ved 22-tiden om kvelden.

Askheim tok i løpet av formiddagen op et tachymeterkart ved observasjonshuset og stasjonen og drog om kvelden sammen med Siggesson og Knut Brandal ut til Kapp Bennet for å filme moskusokser.

Det hadde blåst endå om dagen, men utover natten blev det helt stille, og vi bestemte oss for å ta Spartanflyet i land straks. Flyet blev uten vanskelighet heist ned på flåten med vinsjen og derpå slepet i land med motorbåt. Lindqvist, som var ombord og fikk tiltusket sig en flaske whisky for to hvite lemen, hadde ikke noen større tro på flyvningen og hilste på Aagenæs omtrent på følgende måte: "Jaså, du e kommen til Grønland for å døy.- Forresten så tror e ikkje flyvemaskina di kjem op i lufta." Han kom nok snart til en annen mening. Maskinen var bare

så vidt kommet på land, da Aagenæs startet motoren, og straks efter boltret det sølvfargede fly sig mot den blå natthimmel, og da det også slog ned i hodet på Lindqvist kom han på bedre tanker og uttrykte sin anerkjennelse efterpå ved å fortelle Aagenæs at han var steget i hans aktelse. Da Aagenæs kom ned efter å ha fullført den første norske flyvning på Østgrønland, blev han mottatt med stor begeistring og tre ganger tre hurra.

I løpet av dagen hadde Sørensen med sine folk ført i land Arktisk Næringsdrifts saker. Vi kom i seng først ved fåretiden om morgenen, men var allerede oppe igjen ved nitiden den 25. og fortsatte arbeidet.

Ved $\frac{1}{2}$ 10-tiden kom Askheim og Siggesson hjem. Askheim hadde filmet et par moskus. Et par av de nyankomne telegrafister var om natten dradd på jakt med Myggbuktas motorbåt, så vi blev heftet endel i lossningen. De kom først tilbake ved middagstid efter å ha skutt en moskus.

Efter at flåten var blitt forandret på hjulbredden passet for den store maskin, blev denne ved middagstid losset og fraktet i land. For sikkerhets skyld hadde vi anskaffet en ny manillatrosse som blev rigget op i blokker og benyttet ved siden av wiren og bommen. Lossningen foregikk uten noen som helst vanskelighet. Vi var mange i land og hjalp til med å trekke flyet på land. Aagenæs foretok derpå fire flyveturer og prøvet både den store flyveplass under Bennethøgda og noen andre. Aagenæs fant en meget god og fast flyveplass innenfor Sandøren, men den lå så langt fra sjøen at transporten dit vilde bli tungvint. Om eftermiddagen blev flyvernes bensin og proviant tatt i land og Arktisk Næringsdrift hadde losset det meste av utstyret undtagen kullene. Det var solskinn og bris hele dagen.

I løpet av dagen hadde vi atter radioanlegget i stand og det var nu meget bedre enn før. Devold hadde skaffet oss en

balatarem for transmissjon mellem råoljemotoren og generatoren.

Om natten var Solheim, Askheim, Siggesson og Hansen ^{Knut Brandt} utover til Kapp Bennet, hvor Siggesson forgjeves lette efter en kikkert som han hadde mistet på første tur. Hansen flådde en moskusokse som telegrafistene hadde skutt den foregående natt.

Den 26. juli var det lettskyet med svak bris fra land. Flere av oss har blitt sterkt forkjølet og hadde lidt ondt i halsen. Der gikk en ren epedemi ombord, så omtrent alle mann hadde efter tur hatt denne sykdom. Det var Staxrud som kom ombord med den først.

Da jeg kom på dekket om morgenen lå Mr. Tallcots ekspedisjon med "Nordkap II", skipper Isak Isaksen, ved siden av oss. Tallcot og noen av turistene var ombord hos oss og besøkte skibet om morgenen. "Nordkap II" hadde ødelagt propellen og skulde nu til Moskusoksefjorden for å skifte inn en annen propell. Den skulde så gå til New York. Radioen var også i uorden. Jeg sendte ombord en pakke som vi hadde med fra Norge til doktor Fabritius.

I løpet av dagen losset Arktisk Næringsdrift 130 sekker kull og flyverne fortsatte lossningen av bensin etc. Det var en temmelig drøi tur å slepe flåten til sydsiden av bukten så lossningen tok en del tid.

Om eftermiddagen gikk Aagenæs og Bundermann op med den lille maskin for å opta kinematograffilm fra luften. Meningen var at de skulde ta den nødvendige film mens vi var i Myggbukta, så vi kunde få filmkameraet med videre, men det siste sig at kameraet ikke var i orden, så det stanset stadig under optagelsen.

Derpå fløi Aagenæs og Storm over til stasjonen, hvor Larsen hadde gjort "Qarrtsiluni" ferdig til flyvning. Like efter kom Aagenæs flyvende tilbake med denne maskin og landet uten noen vanskelighet på flyveplassen. Det var en lekasje i bensinmåleren som senere blev utbedret av mekanikeren. Landingen blev filmet

av Askheim. Bundermann holdt filmkameraet for å se om han kunde få det i orden før vår avreise. Som det var nu gikk det hakket og stanset flere ganger av sig selv.

Aagenæs blev med vår motorbåt tilbake ved 22-23-tiden om kvelden og fløi Spartan over til flyveplassen.

Onsdag den 27. juli drog vi utøver til flyveleiren med bensin kl. 7.50. Kaptein Marø, Fosdahl, Løyning og Askheim var også med. Jeg tok med det gamle flyvekamera til Bundermann for at han med dette kunde ta ekstra bilder fra flyvemaskinen.

Det viste sig at filmapparatet ikke var i orden. Det var oprindelig meningen at Bundermann skulde opta filmen fra lugten, mens vi var i Myggbukta, Ingstad kunde få apparatet når vi kom til Antartichamm. Han hadde nemlig anskaffet film og skulde overta apparatet efter at vi hadde benyttet det. Nu måtte vi ta filmkameraet ombord for å få det i orden, så Bundermann kunde få det siden.

Mens vi var på flyveplassen var jeg selv, Løyning, Marø, Askheim og Fosdahl oppe hver vår tur med Aagenæs i den lille maskin. Ingen av oss hadde fløiet før, så det var noget av en opplevelse for oss alle. Askheim og Fosdahl var særlig stolte, da vi fikk en ekstra looping. Alle småtjernene mellom stasjonen og elven viste sig å være ordnet bueformet om bukten efter en rekke gamle utvaskede strandvoller.

Efter å drukket kaffe å ha spist vår annen forkost, som for øvrig blev servert av Odd Arnesen, og sagt adjø til Storm, Bundermann, Aagenæs, Larsen og Arnesen, drog vi ved 12-tiden ombord igjen. Avtalen med flyverne var at Aagenæs skulde være klar til undsetning hvis "Qarrtsiluni" skulde bli borte på noen/flyveturene, samt at han skulde ta noen rekognoseringssturer for å finne brukbare flyveplasser, samt eventuelt foreta flyvninger for optagning av bilder med det gamle flyvekamera. Dessuten benyttet han sin maskin som drosje mellom flyveplassen og stasjonen.

Vi lettet anker kl. 13 3/4, men på grunn av kluss med oljetilførselen måtte motoren stanses, så vi kom først avgårde kl. 14.10. Berg, Thorstensen og Hofgaard forlot fartøiet i Myggbukta, mens Hallvard Devold, Bern K. Marø og Knut Brandal kom ombord. Devold var telegrafist ombord for resten av turen, og Brandal skulde være med Askheims parti som assistent under kartlegning. Marø hadde egentlig tenkt å reise hjem, men bestemte sig for å være en vinter til. Han skulde nu følge med til Kjelbotn på Kapp Humboldt. Der blev også tatt ombord 20 hunder i Myggbukta. Disse skulde sendes til Kapp Humboldt og Hoelsbu. Ingstad fikk også en hvalp av Sørensen.

I munningen av Frans Josef Fjord tok Jakhelln en oceanografisk stasjon, og kl. 22½ kom vi til Kjelbotn. Vi begynte straks å lodde. Om eftermiddagen hadde jeg tatt filmkameraet hel i stykker og reparert det, så det nu var bedre enn noen gang før. Jeg måtte file av en knast på fjæskassen, den tok borti en av støttene hver gang fjærkassen gikk rundt. Dessuten var apparatet usmurt så et lager var brent helt fast.

Vi losset til kl. 1 natt.

Torsdag den 28. juli fortsatte lossningen. Askheim og jeg tok en tur utover til Vijkanderhalvøya med Sulabaks motorbåt, Askheim for å filme harer, jeg for å se om der var brukbare flyveplasser på eidet der. Den viste sig å være udmerket for den lille maskin, og på to steder var der 600 meters brukbar bane for den store maskin; men på det ene sted måtte endel rekved i tilfelle ryddes vekk.

På Kjelbotn gikk Bernt K. Marø, Leif Brandal og Hans Fårland i land for å overvintre. En av dem skal delvis bo på Ellaøya å senere. Huset var gisnet endel utvendig og vil derfor bli trukket utvendig med tjærepapp. Foruten det øvrige utstyr blev også 70 hl. kull tatt i land. Løyning, Hansen og

Aanstad arbeidet i land under opholdet her. Kl. 17.30 var vi ferdige og gikk inn til Nørvehytta i Dusenfjorden, hvor vi la 10 sekker kull i land. Herfra fortsatte vi kl. 20.15 innover Frans Josef Fjord. Vi passerte nær under land på nordsiden av Kapp Graah, hvor der ved den lille halvøy hvor eskimohusruinene ligger, er en liten slette som antagelig kan brukes som flyveplass. Vi så en dansk teltleir her.

^{Fre} Tirsdag den 29. juli kl. 4 $\frac{1}{2}$ morgen ble Skaun og Welde landsatt ved Kapp Bull, og kl. 6.50 ankret vi opp ved Hoelsbu, hvor lossningen straks begynte. Løyning og jeg forsøkte å ro skjesluk etter laks langs land utover til elveslukten, men det eneste vi fikk var en ulke. Hansen og Ingstads folk skjøt to moskus, og Aanstad arbeidet i land hele dagen.

På Hoelsbu var der ennå meget proviant i behold fra året i forveien, så beholdningen her blev bare supplert med proviant; dessuten blev der losset 60 hl. kull og diverse materiell. En motorbåt som vi hadde med fra Myggbukta blev tatt i land. Motoren var dårlig, men Molt og Nakken, som gikk i land for å overvintre, skulde forsøke å reparere den. Vi fikk låne en liten robåt som Askheims parti skulde benytte inne i Moskusoksefjorden, og efter at vi hadde optatt en del film og billeder gikk vi kl. 17 innover fjorden til Hallehytta, hvor Askheim, Knut Brandal og Bernt M. Marø, sønn av styrmannen på "Polarbjørn", gikk i land kl. 20 med telt utstyr og proviant for tre uker. Askheim skulde kartlegge utover på begge sider av Moskusoksefjorden. Istedet for Marø, som var matros ombord, gikk Sulabak inn i skibets besetning. Vi hadde med to telegrammer til "Nordkap II", som lå innerst i fjorden; men da den ikke svarte på anrop fikk Askheim begge telegrammene til overlevering, dersom han kom i forbindelse med fartøiet. Efter 20 minutters ophold returnerte vi ut fjorden, anløp Hoelsbu, hvor Sørensen gikk i land kl. 22.15 for å sette de nye fangstmenn inn i driften. Straks efter

fortsatte vi sydover. Det var svært tørt inne i Moskusoksefjorden, så ved Hoelsbu var der ikke vann i bekkene nær huset.

Lørdag den 30. juli stod jeg op kl.7 morgen ut for Eleonorebukta, hvor Jakhelln tok en stasjon. Derpå gikk vi inn i bukten på nordsiden av Teufelscholss for å se om der var flyveplass; men der viste sig kun å være storstenede elvekjegler.

Bukten er noget dypere enn angitt på kartet, antagelig omkring fire kilometer. Jeg optok film her, samt på veien sydover til Junction Valley, hvor vi kom kl.9. Ved Junction Valley satte vi i land trematerialer til en hytte og tre sekker kull for Arktisk Næringsdrift. Jeg fant her en meget gammel eskimohusruin og en eskimograv. Huset hadde ligget ca. 20 m.o.h, på en liten jordfleck mellem de snaue bergrabber. Jeg fant en spydspiss av grønn skifer. Elven i Junction Valley kommer gjennom en trangslukt og ender i en foss mot sjøen. Der var ingen fisk å se i den.

Da vi var ferdig her og bl.a. tatt en del film, tok Jakhelln en stasjon i fjordkrysset. Han var ferdig hermed kl.12 $\frac{1}{2}$, og vi fortsatte sydover gjennom Antarceticsundet. Jeg filmet flere ganger på veien, og måtte stanse fartøiet under filmingen, da motorristingen gjorde det umulig å holde kameraet helt stille.

Ved Maristua på Ellasøya landsatte vi kl.17 20 sekker kull og en kasse Beans with Pork. Vi fortsatte så sydover til Holmvika, hvor vi kom kl.23. Det var tidligere blitt opplyst at ~~hytta~~ her skulde være opført; men da jeg hadde fått underretning om at dette ikke var tilfelle, gikk vi inn i bukten for å opføre huset. Materialene lå som vi la dem i land i 1929, bare papprollene manglet. Det var vistnok Møre Grønlandsekspedisjon som hadde lånt dem, Under Devolds ledelse blev huset opført om natten. Ingstad tok i land et par ruller av sin tjærepapp, som blev satt utenpå huset. Der gjenstod en del innredningsarbeide samt glass i vinduet da vi avsluttet arbeidet. Dette arbeide

skulde utføres senere på høsten av folkene fra Sunnmørsheimen, som skal benytte huset i vinter. Jeg var rundt og så etter flyveplass, men det viste sig at de store sletter her ikke er jevne nok. Det beste sted er østligst i bukten langs sjøen, hvor der er en 550 m. lang og 100 - 150 m. bred, aldeles flat slette oppe på terrassen, men midt over plassen går en ca. 30 cm. ~~dyb~~ dyp renne som må utfylles med noen trilleborlasser og grus. Plassen egner sig kun for landing i østvestlig retning, men dette er vistnok også den fremskredende vindretning her.

Jeg var også oppe på høidedraget som ligger rett inn for slettelandet. Herfra kunde jeg se langt opover dalen som fører ned til bukten. Det er en bred, flat dal med mange flate terrasser og grønne, slakke dalsider. Elven er meget grumset og går i store slyngninger. Det er virkelig besynderlig at ikke moskusoksen har funnet vei til dette fine beite.

Wefring og Aanstad arbeidet begge i land, og Løyning trålet imens med fartøiet. Om natten passerte en dansk flyvemaskin først nordover fjorden og gikk ned midnattstid sydover i stor høide.

Vi gikk ombord kl. $\frac{1}{2}$ 3 og for å få litt søvn før vi kom til Sunnmørsheimen lå vi her til kl. 6 morgen.

Søndag den 31. juli kl. $\frac{1}{2}$ 8 kom vi til Kapp Petersens, hvor Odmund Aambak hadde bodd alene siden Sulabak drog nordover i mai måned. Han hadde hverken sett oss eller flyvemaskinene og våknet først da Sulabak kom igjen i hytten og vekket ham. I løpet av dagen losset Ingstad alt undtagen 20 sekker kull, som lå så vanskelig til i lasten at jeg lovte å gå innover med dem på nordtur. Sulabak og Aambak pakket alle deres saker og tok ombord fangsten. Det øvrige skal ligge her til vi kommer tilbake. Jeg var i land og optok film av stasjon, folk og fangst, ledte for gjeves etter noen flyveplass her og skjøt en ugle. Aanstad var

var i land hele dagen og Wefring malte et stort billede inn mot Berzelius Fjell.

Ved midnattstid gikk Jacobsen og Røstad i land for å overvintre her. De fikk en hund og tre hvalper av Sulabak og tok i land fire av Ingstads hunder. Kl. 0.10 lettet vi anker og gikk ut mot Antartichamm.

Mandag 1. august kl. $\frac{1}{2}$ 5 kom vi til Karlsbak i Antartichamm og begynte lossningen ved frokosttid. Det var strålende sol og blick stille. Da vi kom gikk to moskusokser ved huset. De skallet hverandre så smellene hørtes godt ombord. Først blev Ingstads resterende 13 hunder tatt i land, hvorpå losningen av proviant og utstyr straks blev påbegynt. Jeg var i land om formiddagen og målte op huset, samt tok noen billeder og en kartskisse.

Efter middag satte Aambak mig utover til Lågneset, da jeg vilde se på de gamle husruiner som Karlsbak hadde opgitt å ha sett her. Nordahl og Jakhelln var også med. Ruinene viste sig å være nokså tvilsomme. Der var ikke antydning til grunnmur, men bare rester av noget meget gammelt, pilmorkent treverk, som øiensynlig var samlet sammen til et midlertidig skjul eller sprinkelverk for dekke av skinn eller tøy. En tykk stokk stod ned i jorden og hadde øiensynlig tjent som hjørne. Der var spor på en trebite efter en slags laftning, og på et rotstykke var der mange merker efter øksehugg. Det er ikke tale om noen varig bebyggelse, men det kan muligens ha vært et midlertidig skjul for hvite menn. Det er heller ikke utelukket at det er bygget av eskimoer. De trestykker som bar merker efter bearbeidelse blev tatt med til Etnografisk Museum. 38 meter nærmere sjøen var der en meget gammel stensetning, som synes å ha vært ca. 3 meter i firkant. Der var nesten overgrodd og kan være fra et mindre eskimotelt. Også her

Da jeg kom tilbake kl. 22 var løsningen innstillet var trestykket med merker etter øksehugg. Vigx gikk herfra over til Nordnesx ved vestre side av innløpet til bukten. Aambak hadde også her sett stenringer, som han tvilte på var eskimoiske. Vi fant en rekke stenhauer, som øiensynlig har vært kjøttdepoter; en hadde to rum, hvorav det ene kanskje kan ha tjent som midlertidig bolig. Mot en fjellvegg var bygget en stenring på ca. 2 meters diameter, hvis hensikt ikke var mig helt klar. Sannsynligvis har det vært skjul for jegere.

Jeg skjøt to ryper her. Der var ellers lite rype å se dette år. Vi kom ombord igjen kl. 17 og mottok meddelelse om at et par kartlegningsflyvninger var foretatt med godt resultat og at Aagenæs hadde funnet flere landingsplasser. Det hadde blåst temmelig sterkt ute på fjorden om dagen, og nu kom en tåkebanke drivende innover Davysundet.

Efter aftens var jeg i land og filmet stasjonen, bikjene m.m. Derpå tok jeg en tur over Øyelva, som gikk i mange grener og nu var liten og fortsatte opover Kalledalen for å se om der var brukbare flyveplasser. For små maskiner er der plass like syd for huset, ellers er der en brukbar plass på sydsiden av Øyeedalens nedre del og en god plass på sydøstsiden av Kalledalem nær elvesandet, og ca. 2 km. fra elvemunningen. Oppe i Kalledalen så jeg en ravn som satt og spiste på en av sine frender. Der lå fjær strødd rundt omkring, så det så ut som om der skulde ha været slagsmål mellom dem. Inne i bukten lå en mengde drivved, hvorav de største stykker var røiset sammen av fangstfolkene. Der var endel moskusspor oppe i dalen, men jeg så ingen dyr. Om kvelden var der tåkedotter over fjorden og lett tåkeslør opover dalen.

Da jeg kom tilbake kl.22 var lossningen innstillet for dagen. Der gjenstod da å ta i land kull og diverse småteri. Aambak hadde pakket alt sitt fra overvintringen.

Tirsdag den 2.august var der helt overskyet, kjølig og tåkestriper langs fjorden. Der blev tatt i land 120 hl.kull, samt bensin og petroleum, og efter middag var vi nesten alle mann i land og veiet op huset 40 cm., da der tidligere hadde stått vann ~~inn~~over gulvet. Vi la foreløbig bare stenpillarer under det, resten av arbeidet vil bli utført senere av Ingstad.

I Antartichamn har Ingstad en fangstbåt med påhengsmotor, 1 robåt, 13 hunder og et meget godt utstyr for øvrig. Hans sledeutstyr er efter kanadisk mønster.

Aambak tok sine saker ombord efter at lossningen var ferdig, og kl.21.30 forlot vi bukten. Western blev igjen, mens Ingstad og Andersen tok ombord motorbåten og blev med sydover for å landsette materialer i Flemming Inlet og Nathorstfjorden. Begge disse fjorder hadde ved våre tidligere besøk vært fulle av is. Ny syntes ~~vi~~ der å være svært gode isforhold utover Davysundet hvorfor vi gjerne efterkom anmodningen om å gå derned, både fordi der ikke hadde været noget norsk fartøi i disse fjorder før, og fordi det kunde bli noget vanskelig for Ingstad å frakte materialene ut med motorbåtenesiden.

Jeg fikk telegram fra kaptein Sckjelderup på "Quest", som anmodet om flyvetur for Miward. Jeg telegrafererte til Aagenæs og lot ham selv bestemme om det passet ham å foreta en kortere flyvning.

Der er pent terreng og noget lavland utover mot Kapp Biot. Fra Biotstua, som ligger mot vest på selve kappet fører en dal med et lavt pass over til Flemming Inlet.

Der lå en stor flore presset mot mot land ved Kapp Biot og en annen lå ute i Davysundet, ellers var der spredt småis. Der blåste op med nordøstenvind så fartøiet, som nu var lett, slingret endel. Ved midnattstid rundet vi Kapp Biot og stod innover Flemming Inlet.

Onsdag den 3. august kl. 2 natt ankret vi op ved østre side av bunnen av Flemming Inlet, og ut på morgenen begynte Ingstad ~~og~~ å losse fem bistasjoner og 20 sekker kull. Det blåste surt innover fjorden så vassprøiten stod om isflakene. Der var imidlertid så lite is utenfor fjorden at der ikke var noen fare for å bli innestengt.

Landet her inne så ganske bra ut. Fjellene er nokså ensformige og opbygget av rødt konglomerat og lys sandsten. Ved bunnen av fjorden munner to store daler ut. Den ene kommer fra sydvest og har lagt op en veldig flat ør, hvor der sikkert er startplasser for flyvemaskiner; den annen kommer fra sydøst og ser ut til å føre over til indre del av Nathorstfjorden.

Vi var ferdig med ilandbringelsen kl. 13 og gikk ut fjorden. Det var skodde og dårlig vær. Etter å ha tatt et loddskudd 6 a 7 km. fra fjordbunnen hvor vi fant 83 meters dyp, stanset vi ved 15-tiden ved en dal på vestsiden av fjordens ^dmitre del, omtrent rett ovenfor det danske hus på østsiden av fjorden. Vi kom ikke helt inn til dalen på grunn av is og la derfor i land materialer til en bistasjon og fire sekker kull noget lengere ut. Ingstad skal senere frakte dem inn til dalen med motorbåten. Vi så tre moskus oppe i dalen som vistnok fører over til en stor flat dal som kommer ut noget lengere nord i Flemming Inlet.

Vinden stilnet av noget og der blev mere siktbart så vi kunde fortsette utover mot Nathorstfjorden.

Det danske hus på østsiden av Flemming Inlet ligger

lavt, Det er et ganske litet hus, sort med hvite lister. Midtveis mellom dette og Kapp Brown ligger det norske hus "Brownstua" ved en dalmunning. Ut for Kapp Brown så vi en bjørn på en flore. Da vi gikk ned mot floren kom den mot oss. Hansen bommet noen skudd på den hvorpå den hesket over flaket og svømte over til Kapp Brown.

Vi fortsatte inn Nathorstfjorden. Det var nu sne i alle fjelltopper. Vi gikk direkte inn til Fjordeidet mellom Nathorstfjorden og Carlsbergfjorden. Den inndre del av Nathorstfjorden innenfor Depotøya var temmelig fullpakket av is. Vi stanset kl.20 i den nordlige del av bukten, som var fri for is, og Aanstad og jeg gikk straks i land for å arbeide, mens Ingstad tok i land et hus og fire kullsekker.

Jeg var en tur over mot Carlsbergfjorden, som var nokså isfylt. På vestisiden av denne fjord så jeg en rekke skitne breer som slikt ned fra innsiden av Liverpoolkystens takkede fjellrekker. Eidet mellom begge fjordene er kun noen meter høit og omkring fire kilometer bredt.

Landet ser nokså dødt ut. Jeg så kun et par moskusspor.

Jeg kom tilbake etter 1½ times fravær, og straks etter lettet vi anker og gikk på skrå over fjorden til annen dal innenfor Kapp Brown. Det var kongens 60-års fødselsdag og i den anledning sendte vi et telegram til hans Majestet, samt tok en drink i salongen. Vi kom frem ved 23-tiden. Ingstad førte på land sitt siste hus og fire sekker kull, og Løyning tok et tråletrekk. Ut på natten blev været bra. Det klarnet op og blev blick stille.

Torsdag den 4. august kl.5 morgen forlot Ingstad og Andersen fartøiet. De vilde først føre op begge hytter i Nathorstfjorden og derpå de to hytter i Flemming Inlet, før de returnerte til Antartichamna.

Jeg hadde oprindeelig tenkt å gå med fartøiet over til Kapp Simpson for å føre op det hus som vi la i land der i 1929, men da allikevel ingen vilde komme til å benytte dette hus om vinteren og lossningen av Ingstads gods hadde tatt nokså lang tid, lot jeg det være. Vi gikk derfor direkte til Kapp Petersens. Jeg var oppe til vi hadde passert Nathorstfjorden og tok bilder og kinomatograffilm. Om natten tok også Jakhelln en stasjon. Senere møtte vi is som under uværet var drevet inn fjorden helt til Ranskjerene. Ved middagstid så vi to voksne bjørn og to unger på en floe. Før vi kom til Sunnmørsheimen tok Jakhelln en stasjon, og jeg filmet Syltoppene. Løyning foretok også en bunnskrapping på 400 meters dyp og fikk op en koral, som ikke var funnet her før.

Kl. 18 $\frac{1}{2}$ ankret vi op ved Kapp Petersens. Røstad og Jacobsen kom straks ombord og vi losset vel 40 hl. kull og en del annet gods. Mens lossningen foregikk var vi andre i land, hver på vår kant. Wefring malte et billede av stasjonen med Syltoppene i bakgrunnen. Kl. 15.30 passerte en dansk flyvemaskin sydover og Devold hørte at den varslet i radioen om sin posisjon. Da lossningen var ferdig førte Sulabak sine saker ombord. Vi blev først ferdig ut på natten, fikk post med hjem fra overvintererne og lettet anker over midnatt.

Fredag den 5. august var dett lettskyet og delvis sol. På turen nordover tok Jakhelln stasjoner og Løyning trålet. Lucas loddemaskin blev nu montert på akterdekket. Jeg filmet i Sofiasundet og ved Kjelbotn, som vi anløp kl. 13 $\frac{1}{4}$ for å sette i land litt hermetikk og noen karter.

Fangstmennene her hadde en påhengsmotor, som De hadde fått med fra Myggbukta, men de fikk den ikke istand. Marø og Furland blev derfor med oss nordover kl. 14 for å ta

en motor, som lå i huset på Kapp Franklin efter en forlist motorbåt. De vilde montere den i en fangstbåt. De hadde dagen i forveien skutt tre moskusokser like ved Kjelbotn. Da vi nærmet oss Kapp Franklin kl.15 $\frac{3}{4}$ kom Aagenæs flyvende og kretset rundt fartøiet et par ganger. Kl.16 $\frac{1}{2}$ gikk jeg i land på Kapp Franklin sammen med Aanstad, Furland og Nordahl og satte opp hvitt lerret rundt ytre del av Nathorst varde, samt tok noen film og samlet mat til fire levende lemen som Løyning og Hansen hadde i kasser ombord. Lerretet ble satt på varden for at den skulde sees fra Bontekoeøya, hvor Solheim vilde ha kontrollsøkt senere.

Kl.17.30 stanset vi foran Franklinstranda og tre mann rodde i land for å hente motoren. Det var stille og sol så fjellehe speilet sig vakkert i sjøen. Vi fortsatte straks etter nordover til Myggbukta, hvor der nu var nokså meget is efter den siste pålandskuling. Vi hadde ennu ombord endel tre-materialer, tre fat bensin og noen kasser til Arktisk Næringsdrift, så vi måtte ankre inne ved stasjonen kl.20 $\frac{1}{2}$. Løyning, Aanstad, Wefring, Nordahl, Jakhelln og jeg blev straks utover til flyveleiren av Aambak. Der stod meget is på grunn inne ved land, så det var litt vanskelig å komme inn.

Storm og Bundermann hadde da været på tre kartlegningsturer med "Qarrtsiluni" og omtrent en fjerdepart av flyvefilmen var eksponert. Aagenæs hadde sammen med Storm og Arnesen også været med den store maskin på gjensitt hos danskene på Eklæya Eskimonæs, samt foretatt en rekke turer med Spantanflyet for å se efter landingsplasser. Micards søster hadde fløiet en tur med ham. Efter anmodning hadde han foretatt noen av sine vanlige kunster, men det hadde vistnok ikke bekommet henne helt vel. Dagen i forveien hadde han vært på en 3 $\frac{1}{2}$ times tur over Geographical Societyøya.

Flyverne hadde flyttet leiren over sletten og op i åsen, da der var koldt og meget sand nede ved sjøen.

Vi kom ombord først over midnatt. Jeg hadde med det gamle flyvekamera fra flyveleiren, da det viste sig at lukkeren ikke fungerte, så Bundermann ikke kunde benytte det.

Filmkameraet leverte jeg i land for at Bundermann kunde benytte det på resten av turene til optagning av flyvefilm.

Mens vi var borte var det resterende gods til Arktisk Næringsdrift blitt losset. Vi fikk også meddelelse om at Lindqvist var reist hjem med "Quest".

Siggesson hadde hittil sluppet fire av brevduene, men alle var reist sin vei. Vi blev enig om at alle skulde slippesefter planen.

Lørdag den 6. august kl.1. natt gikk vi nordover til Claveringfjorden for å hente Solheims parti. Det var mindre is nordover langs Hudsonlandet enn vi hadde ventet. Vi var innom Jacksonstua for efter avtale å se om von Kroghs parti var der. Vi hadde også et telegram til von Krogh. Der var ingen og vi gikk derfor over mot Kapp Mary, men da heller ikke her var liv å se ~~etter~~ fortsatte vi innover fjorden. Det var meget is innover til Finschøyane og flere storer florer, som vanskeliggjorde oplodningen.

Ved 11 $\frac{1}{2}$ -tiden fikk vi se to moskus ved Elsvborg. Da vi manglet kjøtt gikk et jaktparti i land og skjøt dem. Imens målte jeg op huset og tok billeder og en karts-kisse, samt tok en del bergartsprøver. Vi fortsatte innover kl.13. Der var da meget is også innenfor Finschøyane. Vi kom til Krogness kl.16 og losset her 17 sekker kull for Arktisk Næringsdrift. Engstrøm var her alene. Motoren var gått i stykker og Richter var derfor dagen i forveien gått sydover til Myggbukta for å gi beskjed til